

Nro. 1.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Januarius 3 ik napján
1806 - ik esztendőben.

B é t s.

A' Frantzia fegyveresek lassanlassan kezdenek hazafelé takarodni innét.

Napoleon Császár Decz, 28-kán estvéli 7 órakor *Monachium* felé vette útját. — *Talleyrand* úr ő Excellentiája 29 ikben vissza érkezett *Posonból*.

Az eddig volt *Bétsi* Frantzia Komendáns a' Fr. Csász. Királyi Granadéros Testőrök' vezére Generalis *Hulin*, Decz. 29 kén Béset ide hagyván, helyette Generalis *Morand* folytatja a' Fr. seregeknek egész eltakarodásokig a' Komendánságot, a' melly ezeknek ide való bészállá októl fogva a' tsendességnek és közönséges bátorságnak

fenntartatásában, 's a' katonaság és lakosok között a' kvartély és eleség adásra nézve előfordulható veszekedéseknek eligazításokban, 's egyéb effélékben állott.

Decz. 28-kán özsze hívatta az Auszriai Kormányozó Olytályos Generális Clarke az itt lévő nevezetesebb papi személyeket és tiszviselőket, a' végre, hogy nékiek a' békeffégnek megköttetését tudtokra adja, és őket a' Császárnak a' Bétsiek magokviseletekkel való megeleégedése felől bizonyosá tegye; hozzá adván ezekhez a' Kormányozó Ur ö Exc. ja azt is, hogy hasonló jó magokviseletek felől ennekutánna sem fogna kételkedni, mind addíg, míg a' Frantzia seregek Béset és Alsó Auszriát egészfzen ide nem hagygyák; nagy megeleégéssel hallván ö Exc. ja ezen papi és világi fő hivatalbéli személyektől azt, hogy ily magokviseleteknek szükséges és hasznos vólta felől önön magok egészfzen megyyözettette volnának.

Az a' nagy hírü nevü *Denon* is, a' ki Napoleon Császárral Egyiptomot özsze járta, Bétsbe érkezett vala a' napokban: hanem már ö is útnak indúlt haza felé.

Azon Proklamatziók közzé, a' mellyek a' Császár elindúlása előtt való napon *Schönbrunnban* kijöttek, tartozik még az itt követtkező is:

„*Proklamatzio.*”

„*Katonák!* A' közöttem és az Auszriai Császár között való békeffég aláirattatott. Ti ezen esztendőnek utólsó felerészében két táborozált tetetek, követtkezésképpen telyesítettetek azt, a' mit tölletetek vártam. En mostanában fő városomba

viszsa menek. Azoknak, a' kik magokat leg különösebben kimútatták, előmeneteleket és jutalmakat osztottam. Minnyájatokra nézve megtartom, a' mit ígértem. Szemléltétek, hogy a' ti Császárok miként osztzik vélettek veszedelmekből és nyomoruságotokból: erre nézve azt akarom hogy jöjjetek el, és szemléljétek őtet abban az ő felséges állapotjában és ditsőségében is, a' mely a' világon az első nép' Fejedelméhez illendő. Én a' jövő Májusnak elsőbb napjaiban egy nagy inepet akarok adni Párisban; ti minnyájan meg fogtok azon jelenni, 's az után meg látjuk, hogy hova fog bennünket hazánk boldogsága és ditsőségünk fenntartatása hívni.

„*Katonák!* Azon három hónapok alatt, a' mellyek Frantzia országba való vissza menetelekre kivántatnak, szolgáljatok minden fegyveres seregeknek példájokúl: most már nem szükség, hogy bátorságotoknak és megrattenthetetlenségeteknek, hanem, hogy szoros fenytéktartásoknak mútassátok bizonyosságát. Szövettségeseimnek se legyen nállok való általútagások miatt több okok a' panaszkodásra. Az ő megszenteltett vidékeikre érkezvén, viseljétek magatokat úgy ő nállok, mint a' gyermekek az ő apjoknak házaikban. Az én népem úgy fogja magát viselni erántatok, mint az ő héroffai és védelmezői eránt való kötelessége kívánja.

„*Katonák!* Az a' gondolat, hogy benneteket még hat hónapoknak eltelése előtt palotám körül sorban állva szemlélni foglak, hízal kedik az én szívemnek, 's már előre is a' leg kellemetesebb öröm elevenül-fel ennek meggondolására bennem.

Innepet fogunk azoknak emlékezetekre szentelni, a' kik ezen két táborozásokban a' ditsöffég' mezején meghaltanak; hadd lássa által a' világ, hogy mi ezeknek példajokat követni minnyájan készen vagyunk, sőt hogy, ha szükséges talál lenni, mind azoknál, a' miket már tselekedtünk, még többet tselekedni készek vagyunk, mind azok ellen, a' kik betűletünket megsérteni akarnák, vagy a' kik magokat a' megrontó Anglus arany által megtsalattatni engednék. — *Schönbrunnban* Nivose 6 kán, a' 14 ik elztendőben (Decz. 27-kén, 1805 ben) —

„*Napoleon.*

A' Császár' parantsolatjára :
Berthier, a' tábor Major
Generálissa.

Decz. 1 ső napján ilyen Proklamátziót intézett volt *Napoleon* Császár a' maga táborához : — „

Katonák! Az Orosz sereg elöttetek áll, hogy az Ulmánál volt Auszriai seregért boszszút álljon. Ezek azok a' Batalionok, a' mellyeket ti Hollabrunnál meg vertetek, 's az ólta mind eddig kergettek. A' mi fekvésünk kemény, és ök akkór, midőn az én seregem jobb szárnyáonak megkerülésére törekednek, a' szárnyakat fogják nekünk fordítani.

Katonák! Én minden Batalionnyaitokat magam személyesen fogom kormányozni; és ha ti az ellenséget szokott vitézségetek által megzavarhatjátok, 's annak sorai között rendeletlenséget okozhattok, úgy én melzsze hátra fogok maradni a' tüztől. Ellenben, ha a' győzedelem tsak egy szem-

pillantatig is kétségesse talál lenni, akkor azt fogjátok látni, hogy a' ti Császárotok a' leg első tsapásoknak ki teszi magát. Midőn ezen tsatában annak a' Frantzia gyalogságnak betsülete fog fenn forogni, a' melly már az egész nemzetnek ily nagy betsületet szerzett, lehetetlen hogy hátat fordítottson néki a' gyözedelem. Üressen ne hagygyátok soraitokat azon fogás alatt, hogy a' sebelleket visszitek hátra a' tűzből. Ezen gyözedelem, véget fog ezen táborozásunknak vetni, 's az után azonnal téli szállásra telepedhetünk, a' hol azon seregeink, a' mellyek Frantzia országban most formálódnak, magokat hozzánk fogják tsatólni. Ilyen képpen ekkör méltó fog az a' békeség, a' mellyet én kötni fogok, az én népemhez, hozzátok, és én hozzám lenni. —

„*Napoleon.*

A' Császár parantsolatjára,
Berthier, a' tábor Major
Generalissa.

* * *

A' *Bétsi* Német Ujságnak 104. ik darabja mellett a' 16. ik számú toldalékban hofszasan levagynak írva azok a' környülállások mellyek az *Austerlitzi* nevzetes ütközetet megelőzték, és a' mellyek úgy adatnak elő, hogy azok hathatós eszközlői vóltak a' Frantzia Tábor ezen ütközetben mutatott maga viseletének és a' tsata kimentelének. Ezen Toldalék értelme summásan ide megy ki. — Nov. 28. dikán egy sereg Kozákság az Orosz lovasság segittségével Printz *Müрат* portázó tsapatjait vissza nyomta, Visaut körülfogta, 's ott 50 gyalog Fr. dragonyosokat fogságra ejtett,

Még ezen a' napon maga az Orosz Császár is Visaubá érkezett, az Orosz Tábor pedig ezen város háta megett szállott meg. A' Frantzia Császár ezt megértvén, azonnal elküldé egy Adjutánsát *Savary* Generálit az Orosz Császárnak köszöntésére; a' ki ezen alkalmatosságot hasznára fordítván, ott a' Császár körül lévöktől harmadnap alatt sok olyan dolgokat hallott, mellyekből a' had folytatásnak módját 's valamelly szerfelett való magokban bizakodásokat kitanúlta. Vissza térvén a' nevezett Adjutáns Generális a' Császárt mindenek-től tudósította, magasztalván egyszersmind az Orosz Császárnak úgy szinte *Konstantinus* Nagy Hertzegnek is hozzá mutatott különös kegyességeket.

A' Frantzia Császár a' *Savary*tól hallott dolgokhoz képest, arra határozta magát, hogy az Orosz Tábort bévárja; hanem úgy, hogy magát előbb egy kevéssé vissza vonnya, és így három mérföldet hátrálván, ott verte magát táborba. Maga vissza vonását a' Fr. Tábor, éjjel tette, mintha azt valamelly váratlan veszteség okozta volna. Fő gondja vala már most a' Fr. Császárnak az, hogy Táborának minél inkább olyan tekintetet adhasson, melyből az Orosz seregek ennek megfélemlését, és erejében való nem bizakodását gondolhassák. Sántzokat hányatott tábora körül; az Orosz Császárnak pedig, eleibe terjesztette, hogy talám személyesen öszve jöhetnének, egygyezés végett.

Ei is küldé az Orosz Császár azonnal Hertzeg Dolgorukyt, a' ki szemmelátott tanúja lévén mind azoknak a' megrettentséget jelentő nyakra

főre tétetett készületeknek mellyek a' Fr. Tábor körül tétetek, annál nagyobb bizakodással terjeszté a' Fr. Császár eleibe a' Megegyezhetés feltételeit. Viszta térvén az Adjutáns Hertzeg, még inkább nevelte jó előre is a' győzödelemnek bizonyos reménységét. Megindulván az Orosz Tábor a' Frantziák megtámadására, 's chez Decz. 1-ső napján közelgetvén Printz Murat egy Oisztály lovasságot küldött-el eleibe, hogy az meglátván az Orosz Tábor nagyságát, azonnal vonnya visszta magát siettséggel, hogy ez a' fortély is megerősittse az Orosz seregeket képzelődéseikben. — Ez nap estve a' Fr. Császár gyalog akarta eljárni az őrizeteket, hogy rá ne esmérjenek; de alig ment egy néhány lépésnyire már megesmerték katonái és öröm kiáltásokkal fogadták, sokan mondván, hogy más nap fogják, u. m. a' Császár megkoronáztatása napján a' kofzorúkat általadni. Egy a' legöregebb granatérossok közül a' Császárhoz menvén így szóllott: Felséges Uram, lehetetlen hogy a' veszedelemnek ki tedd magadat; igérem a' Tábor Granatérossainak nevekben, hogy Felségednek tsak a' szemeivel lészzen szükség hadakozni, és hogy mi hónap a' koronázás innepére az Orosz seregek zászlóival és ágyúival fogunk Felségednek kedveskedni.

* * *

Az eddig irottakon kívül ugyantsak a' Bétsi Német Ujjságban olvalluk továbbá az idegen országi dolgok között, a' következő két nevezetes tikkelyeket —

Először, hogy egy Kurir, a' ki a' Berlinben lévő Frantzia Követtől *Laforest* urtól küldetett

Monachiumba, Regensbürgön való által útazásának alkalmatosságával olyan hírt tett Decz. 19-kén a' Német Dietánál lévő Frantzia Követnél, hogy ő Pruszszus Királyi Felsége a' maga seregeinek, a' mellyek már a' szélek felé elő nyomultanak vala, a' vissza való indulásra parantsolatot adatott volna. —

Másodszor, hogy a' *Berlini* magános leveleknek megújított erőssítések szerént, mostanában a' Pruszszus Státus is papiros pénzt készített, még pedig oly módon, hogy az annak készítésekre kirendeltetett mesterembereknek, azzal, a' folyó Januárius közepéig készen kell lenniük.

A' táborba szállott Pruszszus seregeknek fekvésekről, vezéreikről, és fő hadi szállásaikról már két versben is emlékeztünk más levelek után, hanem mint az ujjabb tudósításokból lájuk, azon előadások nem vóltak tökéletesek; a' most érkezett levelek szerént hét armádiát formálnak ezen Királyi seregek: I-ső, az Alsó Sakszoniai armádia, a' melly most a' *Király armádiájának* neveztetik, miathogy ez a' Király személyes vezérlése alatt van; ennek jobb szárnyát Gen. Lieutenant *Rüchel*, a' bal szárnyát Hertzeg *Hohenlohe*, a' derekát vagy közép pontját Hertzeg *Braunschweig*, oldal-félt való tsoporjait pedig Gen. Lieutenánt *Blücher* vezérelik. II-ik, a' Halfsziai és Pruszszia öszszetsatolódott armádia, ennek vezére Gen. Lieut. Grof *Schmettau*. III-ik, a' Westphaliai armádia, a' melly Gen. Gróf *Kalkreuth* által vezéreltetik. IV-ik, az első tartalék armádia F. Marschal *Möllendorf* alatt, kinek fő hadi szállása Lipsziában van. V-ik, a' második tartalék armádia, ennek fő

hadi szállása *Custrin*, fő vezére *Würtembergi Eugenius* H. tzege. VI-ik, a' harmadik tartalék armádia, a' Gen. Lieut. *Thiele* vezérlése alatt, a' ki *Glogauban* van hadi szálláson. A' VII-ik armádiát formálja a' Sléziai szemmel tartó sereg, a' melynek Gen. Lieut. *Grawert* a' fő vezére, és *Glatz* a' fő hadi szállása.

A' Gróf *Haugwitz* Bétsben való foglalatosságairól még semmi közönségesse nem tétetett Berlinben: a' Király, a' Braunschweigi Hertzeg és F. Marschal *Möllendorf*, még táboraikhoz el nem indúltak; sőt a' Halfsziai Választó Fejedelem is minden órán várattatott Berlinbe.

A' Német Birodalom fő Kanczelláriussát minden órán várják *Monachiumba*, hogy a' Fr. Császárnét udvarlása által tisztelje.

A' Frantzia Táborig Bízostól olyan tudósítás érkezett *Carlsruhébe*, hogy ott *Januarius'* három első napjain hat-hat ezer Orosz hadi fogjok fognának *Straßburg* felé által útni, a' melyre nézve készittsenek szállást számokra.

Monachiumból Decz. 24 kén. A' Császárt minden órán várjuk Bétsből ide. Bétsből fogva eddig minden posta statziókon 100 lovak állanak készzen útni szekerei eleibe. Az *Isarthor* nevű kapunál, a' mellyen városunkba be fog jöni, egy igen pompás gyözedelmi kapú készittetett tiszteletere.

* — *

Az után (ekképen következik és végződik a' *Nelson* elete' leirása) az 1781-dik esztendőben elébb az Északi, azután ismét néhány esztendőig a' Napnyugoti Indiai tengereken szolgált, a' mely

idő alatt a' 32 ágyus *Boreas* nevű Fregátot vezérelte. Itt vette feleségül *Nevis* szigetén *Nesbitt* nevű Doktornak özvegyét, a' nevezett sziget hajdoni Birájának *Herbert* nevű nemes embernek a' leányát 1787 ben, a' melly után hazajába visszátérvén az attyánál lakott néhány esztendeig.

Az 1793-ik esztendőben a' 64 ágyus *Agamemnon* Komendánsává tétetett, 's azzal nem soká a' Közép tengerre küldetett, a' hol ekkor Adm. *Hood* volt a' fő vezér, a' kinek igen megnyerte Nelson megelekedését. Minden nevezetesebb expeditziókba őtet küldötte Hood. Nevezetesen megkülömböztette magát Calvi és Bastia mellett, annak alkalmatosságával, midőn Korsika szigetre sereget kellett kiszállítani, 's ezen erősségeket a' tengeről ostromlani. Itt *Calvi* alatt lötték ki a' jobb szemet 1794 ben.

Midőn azután *Hood* helyett *Hotham* nyerte el a' fő vezérséget, e' *Nelson*t rendelte ki, hogy a' Genuai part mellett a' Gen. *Devins* hadi munkáját *Vadónál* segéllje. — *Hotham* helyett *Jervis* következvén fő vezérnek, ez is különös figyelmeteliséget fordított Nelsonra ; őtet a' *Kapitainé* nevű 74 ágyus Komendánsává tette, a' hajóra még egy Kapitánt rendelt, hogy mint Al-Kapitány Nelsontól függjön. Livornónak bészárva való tartása, Porto Ferrájónak és Caprea szigetinek elfoglalása, és a' fegyveres népnek Bastiából való elhozása, mind a' Nelson hadi munkái voltak. Már 1796 ban mint Commodore, úgy függesztette ki zászlóját a' *Minerva* nevű Fregáton, a' mellyel tengeri munitziót kísérvén Porto Ferrajóból Gibraltár felé, utjában a' 40 ágyus *Sabina* nevű Spa-

nyol Fregátot megtámadta és elfogta. A' St. Vincent fokánál történt tsatában, a' hol Adm. *Jervis* a' Lord *St. Vincent* nevet és méltóságot kapta, *Nelson* is megkülömböztetve viselte magát. Éppen a' leg jobb időpontban érkezvén meg, egyedül néki köszönte *Jervis*, hogy 18 Spanyol Linea hajók, a' mellyektől ő 9 tzet elválasztott volt, ezekkel ismét öszsze nem tsatolhatták magokat. A' *Kapitaine* nevű hajón ülven *Nelson* ekkor, ezzel egyedül sok ideig verekedett a' 136 ágyus *Sanc-tissima Trinidad* nevű ellenséges hajó ellen 's még mások ellen is, a' mellyek annak segittségére meg jelentek. Ezzel az alkalmatossággal fogta el *Nelson* a' Sz. Miklos és Sz. Jósef nevű Spanyol hajókat, és érdemelte ezen vitézsége által Királyától a' Ritteri tzimert, a' Királyi arany emlékezetpénzt, és a' Londoni polgári just, a' melynek Diplomáját egy arany pohárban adatta néki által a' polgárság.

Ugyantsak ezen 1797 ik esztendőben tétetett *Contre-Admiralissá*, és rendeltetett a' *Theseus* nevű hajón a' Kadixi kikötőhely' bészárására, a' hova meg érkezvén, Jul. 3-ikán a' hajója tsajkájára ült 10 emberrel, és egy Spanyol tsajkát, a' mellyen 30 emberek voltak, megtámadott és szerentsésen elfogott, minekutánna a' Spanyolok közzül 18-tzan elestek volna. Két nappal az után Kadixnak ágyuztatásához fogott. — Innen Jul. 15 kén *Tenariffa* szigetéhez küldöttetett, hogy *Vera-Cruza* nak elfoglalását próbálja meg. *Nelson* elkövetett mindent, a' várost el is foglalta: hanem a' várat erősebbnek és jobb készületűnek találván mint sem gondoltatott volt, ezen tekintetben nem

telyesíthette a' rá bízott dolgot. Az Anglusok innen magokat vizsgálva vonni kéntelenítették, *Nelson* pedig az egygyik karját elvesztette, 's vett sebének gyógyíttatására Angliába vizsgálva térni kéntelenített, és egész Decz. 17. kéig semmi hadi szolgálatot nem tehetett.

Meggyógyulása után midőn egy szemre és egy karja nélkül a' Királyhoz ment 's a' Király rajta szánakozott volna, *Nelson* így felelt: — „Az én Felségedhez viseltető hűségem nem engedi, hogy azon veszteségen bánkodjak, a' mely kötelességemnek telyesítése közben esett rajtam; valameddig lábaim bírnak, mind addig kész leszek Királyomért és Hazámért viaskodni.“ — Midőn ugyan ezen alkalmatossággal meg akarták jutalmaztatni *Nelson*t, a' szokás szerént néki is bé kellett az érdemeit adni. Ő így adta fel azokat röviden: Száz husz viaskodásban vólt jelen az ellenség előtt; az akkor folyó háborúban négy olyan ütközetből részesült, a' melyben hajós seregek tsatáztak, Fregátokkal való tsatában három versben, battériák ellen valóban hatszor, tsajkák tsatájában tiz versben; három városoknak, 7 Linea hajóknak, 6 Fregátoknak, 4 Korvettáknak, és 20 prédáló hajóknak elfogásokban vólt eszköz; 's 50 nig való kereskedő hajókat tett semmivé.

Egy szemre és egy kézre lett jutása után való vitéz tselekedetei vóltak még az *Aboukiri*, a' *Koppenhágai*, és végezetre a' *Trafalgari*, történetek, a' mellyek még ujj emlékezetekben lehetnek Olvasóinknak az Ujjságokból, 's ezért itt csak röviden emlékezünk rollok. — Az Egyiptomi partok felé Majusban 1798 ban, 13 Linea hajókkal

két Fregátokkal és egy Korvettával indult útnak a' Touloni tengerről. Az ellenséges hajókat, a' mellyek a' Bonaparte seregit oda vitték vólt az Abukiri öbölben vasmátskákön állva találta, olyan helyen, a' hol azoknak megtámadtathatásokat csak Nelson tarthatta lehetségesnek. Belőlről t. i. a' part 's az azon lévő sántzok, kívülről pedig a' tengernek oly kitsiny méjjsége fedezte őket, a' hova tellyességgel semmi hajó nem mehet. Nelson bátorsággal bévitte a' part és az ellenséges hajók sora közzé az Anglus hajós sereget. Igaz az, hogy sok embereit el is vesztette a' parton lévő ágyuk tüze miatt, 's maga is sebet kapott a' fején: de még is győzedelmeskedett. Itt is maga ment leg elől a' *Vanguard* nevű hajón 's a' többek utánna; két felé vágta az ellenség sorát, 's nagy részint semmivé tette. Az után Septemberben Malihához 's a' Napolyi Royalisták segítésére vissza térvén, a' Nápolyi Királytól egy igen drága gyemántos kardal, Brontei Hertzegi titulussal, és egy 30 ezer forint jövedelmű jofzággal ajándékoztatott meg. — A' *Koppenhágai* ütközetben, a' hol 1801-ben April. 2 kán az öbölben vasmátskákön álló Dánus hajókat megtámadta 's egy részeket semmivé tette; nem ő, hanem Adm. St. Vincent volt a' fő vezér. —

Utolsó expeditziója hofszas vólt. A' Frantziák és Anglusok között való ujj hadakozásnak elkezdődésekkor azonnal a' Közép tengerre rendeltetett, a' hol a' Touloni számos hajós seregnek szemmeltartásában foglalatoskodott sok ideig. Végezetre kivezett ezen ellenséges hajós sereg, öfzszetsatolta magát Kadixnál a' Spanyolokkal, el

ment Napnyugoti Indiába, haza jött Ferrolhoz, ott megverekedett Jul. 22-kén egy Anglus sereggel, 's Kadixhoz ismét vissza térvén, ott megállapodott. Nelson mint tudjuk mindenütt nyomában volt ezen ellenséges hajós seregnek, nem kevés boszszankodással szenvedvén, hogy annyi fáradsága után véle szembe nem találkozhatott, és meg nem verekedhetett. Ekkor vissza tért *Nelson* Angliába, hanem csak kevés ideig nyugodott. Ismét a' szélnek erefztette vitorlait, olyan teljes hatalommal lévén felruháztatva, hogy Kadixtól fogva az egész Közép tengeren minden hadi munkákat a' szerént tegyen, mint azt Hazája és Királya jóvával leg megegyyezőbbnek fogja találni. *Nelson* azt találta jónak lenni, hogy az ellenséges hajós sereget Kadixban szemmel tartsa, 's ha onnan ki jön, azzal megverekedjék, a' melly már mind két résznek nem kitsiny vérontásával meg is történt. Az ellenség kijött az öbölből Oktob. 19-kén; Nelson bé várta őtet Trafalgarig; itt megtámadta, elfélesztette, 's azzal önnön életét is ditsőséggel bérelesztette.

* * *

Posonból azt írják, hogy a' posták járása onnan minden felé egészen megnyílt legyen. Mindenünne szabadon jönnek-mennek ott által valamint a' leveles posták úgy a' postaszekerek is. Mi is hasonlót irhatunk Bétsből Erd. Olvasóinknak, bizonyossá tévén őket a' felől, hogy Ujjságaik eránt való rendelkezéseiket már most egész bátorsággal megtehetik. Mi még a' mai postán minden tavalyi Olvasóinknak elküldöttük ujjságaikat. —